

Handläggare
Per Törnvall
Roger Jo Linder
Kajsa Bergdahl

Datum
2014-12-04

Diarienummer
KSN-2014-1440

Kommunstyrelsen

Planeringsdirektiv för Mål och budget 2016-2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att justera sammanträdestider för 2015 innebärande att sammanträdet 26 maj utgår och sammanträdet den 2 november förlängs med 3 november.

Kommunstyrelsen föreslås besluta för egen del

att styrdokumentet byter namn från Inriktning Verksamhet Ekonomi (IVE) till Mål & budget,

att Mål & budget har ett treårigt perspektiv,

att fastställa politisk inriktning för Mål & budget 2016-2018 enligt **bilaga 1**,

att fastställa processen för Mål & budget 2016-2018 enligt **bilaga 2**,

att fastställa grundstruktur för Mål & budget enligt **bilaga 3**,

att uppdra till kommunledningskontoret att arbeta fram och redovisa ekonomiska förutsättningar och resultatindikatorsystem på det strategiska seminariet i februari, samt

att uppdra till kommunledningskontoret att utforma närmare anvisningar för nämndernas verksamhetsplaner.

Sammanfattning

En reviderad IVE med hänsyn till kommunens nya majoritet och nämndorganisation antas av kommunfullmäktige den 15 december 2014. Parallellt med detta har en gemensam beredningsprocess behandlat förslag på planeringsdirektiv för kommande budgetprocess. Utgångspunkten för detta arbete har varit att öka allmänhetens möjlighet till insyn och möjliggöra ökad politisk genomslagskraft. Ett förslag på nytt styrdokument, Mål & budget och därtill en ny process för styrdokumentet har arbetats fram. Styrdokumentet utgår från den politiska inriktningen som fastställs i revideringen av IVE 2015-2018. Det nya styrdokumentet föreslås ha ett treårigt perspektiv istället för fyra. Syftet med detta är att på ett bättre sätt få mer sakliga förutsättningar och ökad kvalitet i de ekonomiska underlagen.

Föredragning

Utgångspunkter för nytt styrdokument

En utgångspunkt för framtagandet av förslag till nytt styrdokument Mål & budget har varit att öka allmänhetens möjlighet till insyn i den kommunala verksamheten. En annan utgångspunkt har varit att öka möjligheten att värdera och jämföra kvaliteten samt att resurserna används på ett kostnadseffektivt och långsiktigt ansvarsfullt sätt. Den politiska genomslagskraften ska öka genom att skapa förutsättningar för en effektivare styr- och ledningsprocess. Genom den gemensamma beredningen mellan kommunstyrelse, nämnder, styrelser och bolagsstyrelser skapas förutsättningar kring mål, ambitioner utifrån de ekonomiska ramarna.

Nytt styrdokument Mål & budget

Det nya styrdokumentet föreslås ha ett treårigt perspektiv istället för fyra. Syftet med detta är att på ett bättre sätt få mer sakliga förutsättningar och ökad kvalitet i de ekonomiska underlagen. Kommunfullmäktige beslutar om ersättningsnivåer för att skapa en bättre styrning av kommunens verksamhet. En annan förändring är att nämnderna får egna avsnitt i dokumentet där exempelvis ansvar, budget, intäkter, kostnader, investeringar ska redovisas per nämnd. Ett förslag på ny struktur redovisas i **bilaga 3**. Dokumentet föreslås byta namn till Mål & budget för att markera förändringarna i ett nytt tidsperspektiv, arbetsprocess och innehåll.

Politisk inriktning

Den politiska inriktningen är grunden för planeringsdirektiven och kommande budgetprocess. I **bilaga 1** återges de politiska förutsättningar som ska prägla verksamheten under perioden 2016-2018. De baseras på de inriktningsmål som kommunfullmäktige föreslås besluta den 15 december 2014. Genom att lägga uppdrag till nämnder får politiken genomslagskraft i specifika frågor där nämnderna snabbt ska skapa förändring. Uppdragen anges inte i den politiska inriktningen utan arbetas fram under processen.

Ny tids- och arbetsprocess

Budgetprocessen har setts över för att öka kvaliteten i de ekonomiska underlagen, få ökad delaktighet från nämnderna och ökad genomslagskraft för den politiska viljan.

Följande milstolpar föreslås för den nya processen:

- Beslut om planeringsdirektiv: Kommunstyrelsen beslutar om planeringsdirektiv som anger den politiska ramen och processen för arbetet med Mål & budget under 2015.
- Strategiskt seminarium: Presentation av politisk inriktning, redovisning av ekonomiska förutsättningar, stadsdirektörens inriktning och organisation, utjämningsystem, kvalitet & kostnad, presentation av resultatindikatorer, strategiska utmaningar hos

några utvalda nämnder. Kommunstyrelsen, nämnder, styrelser och bolagens presidier, kommunledningsgrupp och kommunledningskontorets stabschefer deltar.

- Gemensam beredning: Befolkningsstatistik och ekonomiska förutsättningar samlas in. Den politiska majoriteten, kommunledningsgruppen och förvaltningar arbetar fram förslag, en redaktionskommitté koordinerar arbetet. I juni skickas förslag på Mål & budget till nämnderna samt direktiv till verksamhetsplaner.
- Beslut: Nämndyttrandena bearbetas, Mål & budget fastställs av kommunfullmäktige i november. I december beslutar nämnderna om sina verksamhetsplaner.

Förslag på den nya processen redovisas i **bilaga 2**. En konsekvens av den nya övergripande tid- och processplanen medför att kommunfullmäktige behöver anpassa sammanträdetiderna. Kommunfullmäktige behöver förlänga sammanträdet den 2 november med en heldag den 3e november. Sammanträdet den 26 maj föreslås utgå.

Resultatstyrning

Inriktningsmålen ska ses utifrån ett treårigt perspektiv och ska följas upp årligen via resultatindikatorer med utgångspunkt att de ska vara nationellt jämförbara. I delårsrapport och årsbokslut ska prognostiserade respektive aktuella värden för resultatindikatorerna redovisas och orsak till avvikelse kommenteras.

Resultatindikatorerna ska fungera både som signaler om att styrning behövs och visa att styrningen ger resultat. I det senare perspektivet ska indikatorerna kunna ge vägledning för att bedöma om inriktningsmålen uppfylls. När det gäller indikatorer och val av dessa så ska valet baseras på att det finns en mätbarhet samt att det finns möjlighet att få jämförelser över tid och med andra organisationer/kommuner.

Ett utvecklat resultatindicatorsystem behöver tas fram, med en samling indikatorer kopplat till respektive inriktningsmål. Andelen resultatindikatorer per mål behöver öka för att på ett mer träffsäkert sätt mäta måloppfyllelse. Varje resultatindikator visar även ingångs- och målvärden det vill säga nuläge samt önskad utveckling. Kommunledningskontoret föreslås få uppdraget att arbeta fram ett resultatindicatorsystem för redovisning och fördjupning på det strategiska seminariet i februari. Kommunledningskontoret föreslås också få uppdraget att redovisa de ekonomiska förutsättningarna i februari för kommande budgetprocess. I detta ingår bland annat skatteunderlag, avgiftsnivåer, volymer och finansiella- och ekonomiska mål för planperioden.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Jan Malmberg
Tf chef för kommunledningskontoret

Politisk inriktning Mål & budget 2016-2018

Övergripande inriktning

Uppsala är en rättvis och jämställd kommun där alla är delaktiga och där människor och verksamheter växer och utvecklas i en dynamisk och långsiktigt hållbar miljö.

Följande områden är prioriterade för den kommande budgetperioden:

- Ordning och reda i den kommunala ekonomin.
- Jobbskapande, näringslivsutveckling och positionering av Uppsala som den fjärde storstaden.
- Höjda resultat och en jämlik skola
- Ökat bostadsbyggande och fokus på hyresrätter.
- Miljö- och socialt hållbart samhälle.
- Landsbygdsutveckling.
- Fokus på tidiga insatser inom det sociala området.
- Kommunikationer, Uppsala ska ligga i framkant gällande gång-, cykel och kollektivtrafiklösningar.

Stadsbyggnad

Uppsala skapar med sin attraktivitet en fortsatt stark befolkningsökning, en expansiv arbetsmarknad och tillväxt. Tillväxten innebär utmaningar i form av att utveckla trygga, hälsosamma och miljömässigt hållbara miljöer.

Fokusering

- Ökad byggtakt.
- Aktiv markpolitik för minskad segregation.
- Inrättande av bostadsförmedling, nya riktlinjer för bostadsförsörjning samt stadsbyggnadsmodell för ökat bostadsbyggande.
- Högre ambition att bygga fler hyresrätter samt bostäder för unga och studenter.
- Ökad satsning på cykelstaden Uppsala. Gång-, cykel och kollektivtrafik ska prioriteras.
- Förutsättningar för spårtrafik ska utredas samt framkomligheten för kollektivtrafiken i Uppsalas centrala delar förbättras.
- Ökad satsning på landsbygdsutveckling.

Inriktningsmål

1. Uppsala kommun möjliggör för ett ökat utbud av bostäder.
2. Uppsala har väl fungerande kommunikationer och infrastruktur.
3. Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner.

Miljö och klimat

Ett mer målinriktat miljöarbete är nödvändigt. Rent vatten, ren luft, tillgång till parker, natur och åkermark är nödvändigt för att Uppsala ska kunna växa och utvecklas. Uppsala ska genom hållbar politik prioritera och uppnå alla miljömål som är tillämpliga för kommunen.

Fokusering

- Nya miljömål ska arbetas fram och komplettera miljöprogrammet.
- Skarpare klimatmål ska utarbetas.
- Övergång till förnybar energiproduktion.
- Nya natur- och friluftsreservat ska inrättas.
- Förorenad mark ska kartläggas och åtgärdas.
- Klimatprotokollet ska utvecklas.

Inriktningsmål

4. Uppsalas grönområden håller hög kvalitet och finns nära Uppsalaborna.

5. I Uppsala är förutsättningarna goda för att leva miljö- och klimatvänligt.

Pedagogisk verksamhet

Skolan ska ge alla elever möjligheten att utifrån sina egna förutsättningar nå de uppsatta kunskapsmålen. Tidiga insatser är en viktig del i arbetet för att alla barn och elever ska utvecklas och nå målen. Kunskap och trygghet för alla är övergripande mål för de olika skolformerna.

Fokusering

- En resursfördelningsmodell ska tas fram med syftet att möjliggöra en likvärdig skola i hela kommunen.
- Mål för barngruppernas storlek och kvaliteten i förskolan ska tas fram.
- Gymnasieskolan behöver sänka sina kostnader men samtidigt öka elevernas målpuppfyllelse.
- Bildandet av lokala skolstyrelser ska underlättas.
- Möjligheterna till läxstöd ska utvecklas.
- En plan ska arbetas fram för hur lärares administrativa uppgifter ska minska.
- Studie- och yrkesvägledning ska förbättras och tidiga insatser redan i grundskolan ska prioriteras för att minska avhoppet från gymnasiet.
- Eleverna ska ha en god arbetsmiljö. Pedagogiska lokaler behöver byggas klimatsmart och miljövänligt.
- Elevhälsan ska utvecklas.
- Lärares och skolledares pedagogiska frihet ska stärkas.
- Fritidshemmen ska få ökad kvalitet så de bättre kan bidra till läroplanens mål.
- Skolbibliotekens roll ska utvecklas.

Inriktningsmål

6. Alla barn och unga garanteras en trygg och kunskapsorienterad skolmiljö.

7. Utbildningsresultaten ska förbättras.

8. Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov.

9. Skolan utvecklar möjligheterna att tidigt upptäcka och stötta barn i behov av särskilt stöd.

10. Lärarnas tid med eleverna ska öka genom färre administrativa uppgifter.

Vård och omsorg

Genom befolkningsökningen kommer behovet av vård- och omsorgsinsatser att öka under planperioden för såväl unga som gamla. Exempelvis förväntas antalet äldre över 80 år fördubblas fram till 2030. För att möta dessa personers behov av autonomi och livskvalitet livet ut måste ett fortsatt hälsofrämjande och trygghetsskapande arbete ske som syftar till att undvika eller senarelägga vårdbehov. I Uppsala kommun ska barn, ungdomar och deras föräldrar få sina behov tillgodosedda genom tidiga och förebyggande insatser.

Fokusering

- Större fokus på det förebyggande arbetet för barn- och unga.
- Öka antalet sociala lägenheter i det privata bostadsbeståndet.
- Personer med funktionsnedsättning ska ha möjligheter att delta i samhällslivet fullt ut.
- Insatserna för att bekämpa hemlösheten i kommunen ska intensifieras både i form av att skapa värdiga boendeformer för de som idag är hemlösa samt att förhindra att fler hamnar i hemlöshet.
- Under senare år har EU-migranter tillkommit som en ny behovsgrupp. I samverkan med ideella sektorn ska kommunen erbjuda tillfälliga insatser för EU-migranter.
- Ett bredare grepp kring hur förutsättningarna för att stödja innovation, design, forskning och utveckling kan stärkas inom äldreomsorgen ska tas. En handlingsplan ska tas fram.
- Arbetet med att motverka våld i nära relationer ska prioriteras.
- Stödet till våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik och/eller psykisk funktionsnedsättning ska öka.

Inriktningsmål

11. Inflytande och delaktighet ökar för medborgarna i välfärden.

12. Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.

13. Andelen äldre som är nöjda med maten ska öka.

14. Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas.

Arbete och integration

Tryggheten och friheten att kunna försörja sig själv är utgångspunkten för arbetsmarknads- och integrationspolitiken. Uppsala kommun skapar förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, eget arbete eller entreprenörskap. Kommunen har ett stort ansvar för att underlätta för människor att få och behålla ett arbete och få en egen försörjning.

Fokusering

- Fler jobb ska skapas.
- Navets arbete ska utvecklas för att ytterligare förbättra möjligheten att möta skilda individuella behov och målgruppen ska utvidgas för att fler människor ska kunna försörja sig själva.
- Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför sitt framtida inträde på arbetsmarknaden.
- Utveckla insatser som leder till arbete för personer med psykisk funktionsnedsättning.
- Kommunen ska genom ett aktivt engagemang med utvecklingsinsatser främja socialt företagande.
- En testbäddsverksamhet inom kommunen ska underlätta framväxten av nya innovationer inom kunskapsintensiva branscher.
- Bättre samordning av flyktingmottagande.
- Hållbar utveckling inom besöksnäring och nyföretagande.

Inriktningsmål

15. Uppsalaborna har egen försörjning.

16. Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning.

17. Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten och utgör testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.

18. Uppsala utvecklas som destination.

19. Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn.

Kultur, idrott och fritid

Ett rikt utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är viktigt för medborgarnas livskvalitet och bidrar till kommunens attraktivitet. Utbudet ska av alla upplevas som jämställt och tillgängligt. Bibliotek, fritidsgårdar, lokala kulturhus, idrotts- och fritidsanläggningar spelar en viktig roll som mötesplatser för demokrati, mångkulturella möten, kultur, kunskap och aktiviteter.

Fokusering

- Utveckla kulturskola.
- Jämlikt och jämställt förenings- och fritidsliv.
- Utvecklingen av stadens arenor och mötesplatser utgår alltid från aspekterna tillgänglighet, närhet, kommunikationer, säkerhet, trygghet och estetik samt möjligheten till mångsidig användning och funktionalitet.
- Fortsatt utredning för utvecklingen av Uppsala konstmuseum.
- Utveckling av Studenternas, Gränby sportfält och Uppsala arena samt utveckling av elitidrotten.

Inriktningsmål

20. Uppsalas evenemang bidrar till att stärka Uppsalas attraktivitet för medborgarna och besöksnäringen.

21. Uppsala kommuns utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är jämställt och tillgängligt för alla.

Gemensamma verksamhetsområden

Den snabba utvecklingstakten i Uppsala och den växande befolkningen ställer krav på samordning och framförhållning. Kommunen måste möta både näringslivets krav på snabb beslutsgång och handläggning och samtidigt svara för långsiktigheten i den fysiska planeringen.

Fokusering

- Utveckling av kommunens IT-stöd.
- Framtagande av handlingsprogram mot barnfattigdom.
- Arbeta fram riktlinjer för sociala investeringar.
- Revidering av hållbarhetspolicyn
- Revidering av styrdokument för upphandling i syfte att medverka till goda arbetsvillkor hos kommunens externa leverantörer och säkerställa en systematisk uppföljning som förhindrar svartarbete och ekonomisk brottslighet, exempelvis genom ”Vita jobb”-modellen.

Inriktningsmål

22. God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag och medborgare.

23. Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.

Ledar- och medarbetarskap

För att långsiktigt säkra välfärdens kärnverksamheter måste rätt kompetens attraheras av kommunen som arbetsgivare. Medarbetares och ledares kompetens är nyckelfaktorer för att nå uppställda mål och god kvalitet på servicen till kommuninvånarna. Medarbetarskap i Uppsala kommun innebär hög kompetens för uppdraget, ansvarstagande och ett professionellt förhållningssätt. Demokrati, rättsäkerhet och likabehandling är ledord i mötet med kommuninvånarna.

Fokusering

- Utgångspunkt är heltid som norm för tillsvidareanställda, antalet visstids- och timanställningar ska minska och delade turer undvikas.
- Lönekartläggning ska genomföras inklusive analys och beslutsunderlag för kommande satsningar på lågavlönade, kvinnodominerade yrkesgrupper.
- Uppsala kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Inriktningsmål

24. Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare.

25. Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare.

26. Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade.

Näringsliv och företagande

Uppsala kommun ska driva en aktiv näringslivspolitik för ett hållbart näringsliv och vara en ledande näringslivskommun med ett gott företagsklimat. Samarbetet mellan universiteten, Akademiska sjukhuset, kommunen och näringslivet ska utvecklas. Det forskningsnära företagandet ska växa. Uppsala ska vara attraktivt för nyetableringar.

Fokusering

- Uppsala ska positionera sig som den fjärde storstaden genom ett aktivt varumärkesarbete.
- Kommunen har en koordinerande och pådrivande roll i förstärkningen av utvalda fokusbranscher. Dessa utgörs av Life-science/hälsa, informations- och kommunikationsteknologi (ICT) samt miljö- och energiteknik (Cleantech).
- Fortsatt utveckling av kommunens företagservice.
- Ökad satsning på etablering av nya företag.

Inriktningsmål

27. Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag.

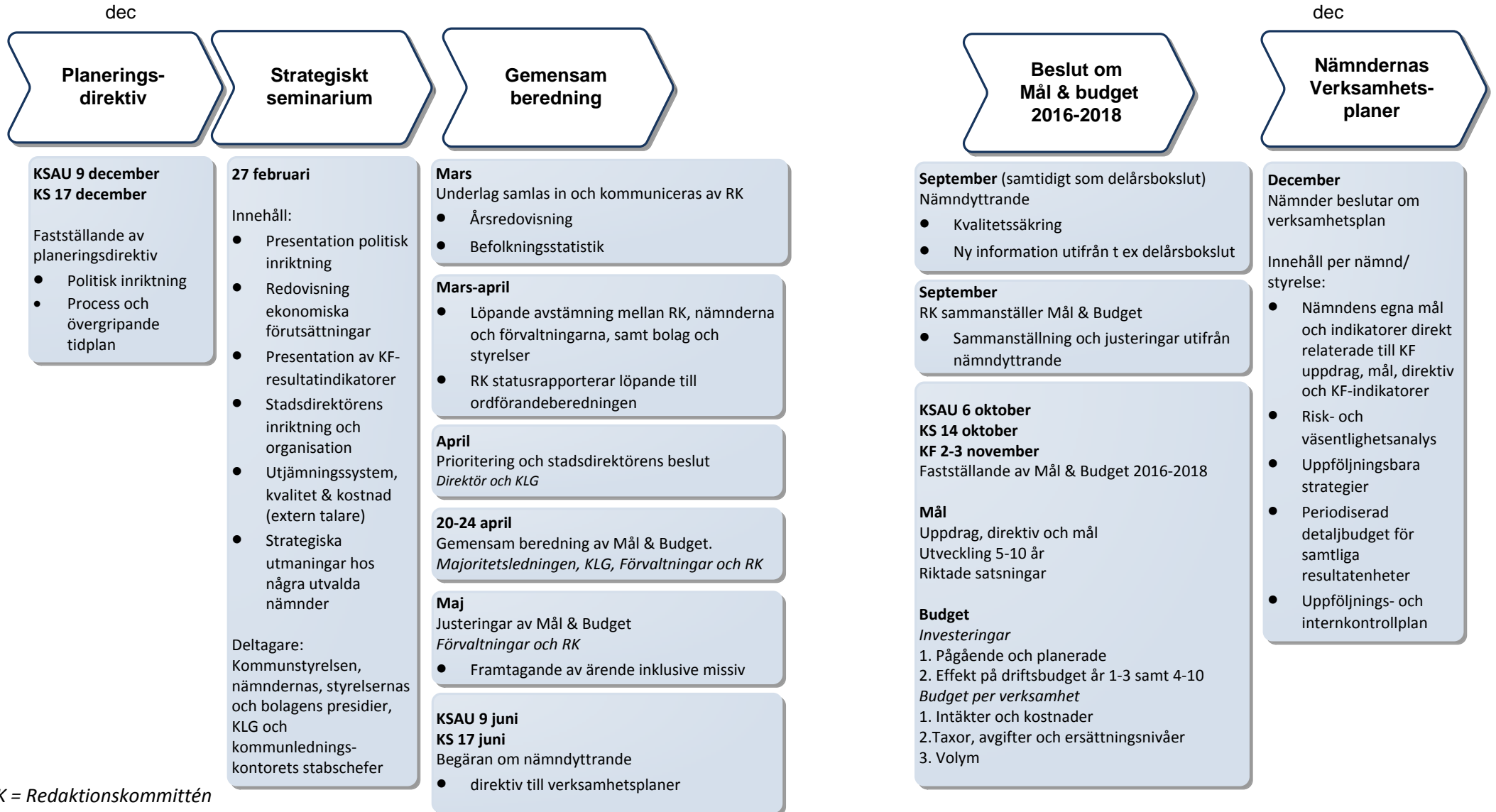
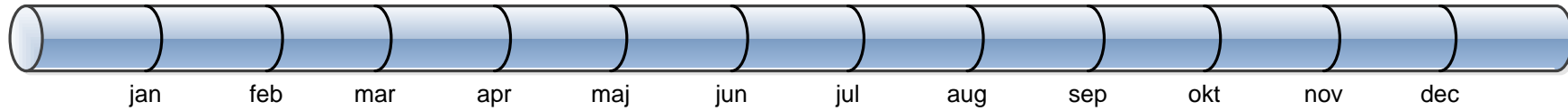
Jämställdhet

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet i ett demokratiskt samhälle. Jämställdhet handlar om att kvinnor och män ska ha lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter på livets alla områden. Människor ska kunna utvecklas utifrån sina egna förhoppningar och önskemål och inte styras av stereotypa föreställningar om kön.

Fokusering

- All kommunal verksamhet ska arbeta med jämställdhetsintegrering.
- En jämställdhetsbudget ska tas fram i samband med Mål och Budget.
- Arbete med att ta fram könsuppdelad statistik för kommunens verksamheter.
- Genuspedagogik ska tillämpas för att ge alla elever möjligheter att utvecklas oavsett kön, sexuell läggning eller könsidentitet.

Övergripande tid- och processplan Mål & budget

RK = Redaktionskommittén

KLG = Kommunledningsgruppen

~

Mål & budget 2016-2018, struktur

1. Vision
2. Politisk plattform
3. Utvecklingsförutsättningar
4. Ekonomiska förutsättningar
- 5.1 *Stadsbyggnad (inkl gemensam budget)*
 - 5.1.1 GSN
 - 5.1.2 PBN
 - 5.1.3 MHN
- 5.2 *Pedagogisk verksamhet (inkl gemensam budget)*
 - 5.2.1 UBN
- 5.3 *Vård och omsorg (inkl gemensam budget)*
 - 5.3.1 ÄLN
 - 5.3.2 OMN
 - 5.3.3 SCN
- 5.4 *Arbete och integration (inkl gemensam budget)*
 - 5.4.1 AMN
- 5.5 *Kultur, idrott och fritid (inkl gemensam budget)*
 - 5.5.1 KTN
 - 5.5.2 IFN
- 5.6 *Ledar- och medarbetarskap*
- 5.7 *Gemensamma verksamhetsområden (inkl gemensam budget)*
 - 5.7.1 KSN
 - 5.7.2 RÄN
 - 5.7.3 ÖFN
 - 5.7.4 NGN
 - 5.7.5 VLN
6. Investeringar
7. Direktiv till bolag och styrelser (inkl investeringar)
8. Styrning, ansvar och uppföljning
9. Styrdokument
10. Bilagor, ekonomi

Nämndstruktur

Mål

- Uppdrag, direktiv
- Utveckling 5-10 år
- Riktade satsningar
- Resultatindikatorer

Budget

- Investeringar
- Pågående och planerade år 1-3, 4-9
- Effekt driftsbudget år 1-3, 4-9
- Budget per verksamhet
- Intäkter och kostnader
- Taxor, avgifter och ersättningsnivåer
- Volym